

Lena Burman Johansson
Nämndansvarig Socialnämnden
08 560 39 212
Lena.BurmanJohansson@ekero.se

Platsbehov i avvaktan på det särskilda boendet i Stenhamra

Dnr SN11/70-735

INLEDNING

Ärendet

För att säkra behovet i avvaktan på det särskilda boendet i Stenhamra har Socialnämnden beslutat att vid behov uppföra tillfälliga paviljonger vid Färingsöhemmet. Investeringsbudget för 2014 beaktar också medel för detta.

Socialnämnden har givit nämndkontoret i uppdrag att återkomma med redovisning av aktuellt beslutsläge vad avser detaljplan som omfattar det särskilda boendet i Stenhamra. Detta som utgångspunkt för vidare ställningstagande i fråga om behovet av de tillfälliga paviljongerna.

Det särskilda boendet i Stenhamra

Målsättningen var att det särskilda boendet i Stenhamra skulle vara uppfört innan 2015 års utgång. Detta under förutsättning att detaljplanen eller upphandlingen inte överprövas.

Detaljplanen för det särskilda boendet i Stenhamra har överprövats. Länsstyrelsen har 2014-01-10 fattat beslut i ärendet och avslår överklagandena. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till nästa instans, Mark- och miljödomstolen. Vid beredningen av detta ärende har överklagningstiden inte löpt ut (2014-02-15).

Efter det att detaljplanen vunnit laga kraft vidtar beslutsprocessen för fastställande av förfrågningsunderlaget för upphandlingen samt upphandlingsprocessen. Med en mycket snäv tidplan bedöms detta kunna vara möjligt på sju månader. Projektering och byggnation tar därefter minst 1,5 år. Med denna snäva tidplan bedöms boendet tidigast kunna vara uppfört halvårsskiftet 2016. Det bör dock understrykas att processen är förenad med flera risker som kan påverka tidplanen. Eventuell överprövning av detaljplaneärendet är ännu inte klarlagd och en överprövning av upphandlingen kan heller

inte uteslutas. Beslutsprocessen samt projekterings- och byggnationsprocessen kan också ta längre tid än vad som uppskattats ovan.

PLATSBEHOV

Platser i särskilt boende

Idag finns i kommunen sammantaget 174 platser vid de tre särskilda boende-enheterna – 82 platser på Kullen, 60 på Ekgården och 32 på Färingsöhemmet. Utöver dessa köper Socialnämnden för närvarande (2014-01-15) tio platser på enheter utanför kommunen (nio permanenta platser och en korttidsplats). Sammantaget ianspråkats idag (2014-01-15) alltså 184 platser på enheter i kommunen och på externa enheter.

Från att ha haft en överkapacitet på platser har behovsutvecklingen utvecklats till ett platsunderskott. Vakanta platser beläggs idag i princip omgående och efter beslut kan man få vänta en tid på platserbjudande. Per 2014-01-15 hade åtta personer beslut om bistånd och väntade på plats. Behovet idag är uteslutande demensplatser men varierar över tid.

Prognos

Socialnämnden gör med några års mellanrum långtidsprognoser av behovet av platser i särskilt boende. Den senaste gjordes 2010 vilken omfattade perioden 2007-2032¹. Med utgångspunkt från den senast tillgängliga befolkningsprognosen görs därutöver årliga avstämningar av platsbehovet.

Långtidsprognosen visade på ett behov om 183 platser 2012 med en successiv ökning till 209 platser (d v s 26 ytterligare platser) fem år senare d v s 2017. Platsbehovet till 2032 prognostiserades till hela 449 platser, se nedan.

Långtidsprognos, platser i särskilt boende 2007-2032

	2009	2010	2011	2012	2013	2017	2022	2027	2032
Platser, utfall	173,4	175,3	178,4	180,1	186,7				
Platser, prognos		179		183		209	269	358	449

¹ Stiftelsen Stockolms läns Äldrecentrum, Märten Lagergren, ”Framskrivningar avseende behovet av äldreomsorg i sex kommuner i norra Stockholms län under perioden 2007-2032”.

Konstateras kan att det faktiska platsbehovet har varit något lägre än vad långtidsprognosen beräknade, se tabellen ovan.

Med utgångspunkt från den senaste befolkningsprognosen och förutsatt samma andel äldre i särskilt boende som idag prognostiseras platsbehovet 2017 till 204 platser d v s fem platser färre än vad som bedömdes i långtidsprognosen.

Bedömning

Långtidsprognosen pekade på ett behov av 209 platser 2017. Den senaste prognosen indikerar på att platsbehovet skulle vara 204 platser.

Detta innebär ett behov fram till 2017 om motsvarande;

- *30-35 fler platser* än vad som idag finns på de enheter som finns i kommunen, eller
- *20-25 fler platser* än vad som idag ianpråkats (externa platser inräknat).

PLATSER I AVVAKTAN PÅ DET SÄRSKILDA BOENDET I STENHAMRA

Alternativa möjligheter

För att säkra platsbehovet i avvaktan på det särskilda boendet i Stenhamra bedöms det finnas två alternativa möjligheter – uppförande av tillfälliga paviljonger eller köp av externa platser.

Tillfälliga paviljonger

I budget för 2014 finns investeringsmedel för uppförande av tillfälliga paviljonger. Tekniska kontoret har beräknat kostnaden till 2,2 mkr för uppställning, montage, anslutning VA, tele mm (engångskostnad). Därutöver 2 mkr per år i årlig hyra. Paviljongerna ska uppfylla höga krav på funktion.

Tidplanen för projektering och uppförande av paviljongerna bedöms av tekniska kontoret till ca 1 år. Det innebär att paviljongerna tidigast skulle kunna vara uppförda i början av 2015. Överklagningar (bygglov) från närboende kan inte uteslutas. Ett eventuellt överklagande skulle försena tidplanen.

Uppförande av tillfälliga paviljonger vid Ekgården och Kullen har tidigare prövats. Vid Kullen bedöms det inte finnas utrymme för att uppföra tillfälliga lokaler. Vid Ekgården medger detaljplanen utbyggnad på befintlig fastighet motsvarande ca 20 platser men utifrån en bedömning om högre risk för överprövning har detta alternativ inte varit aktuellt.

Externa köp

Socialnämnden har tecknat ramavtal för köp av enstaka platser. Avtalet omfattar två leverantörer med sammantaget sju enheter varav tre erbjuder vård- och omsorgsplats, fem erbjuder demensplatser för personer över 65 år och tre erbjuder demensplatser för personer under 65 år. Avrop från ramavtalet kan göras i mån av plats. Konstateras kan att platsstillgången hos de enheter som ingår i ramavtalet är redan i dagsläget är mycket begränsat.

Möjlighet kan därutöver finnas för Ekerö att teckna avtal med Solna stad om blockförhyrning av till att börja med fem platser med på sikt ytterligare tre platser på Björkgården vid Frösunda. Enheten har totalt 56 platser och drivs av Förenade Care AB på uppdrag av Solna stad sedan 2010-03-01.

DISKUSSION

Länsstyrelsen har nu meddelat beslut med anledning av överprövningen av detaljplanen för det särskilda boendet. I dagsläget är det oklart om beslutet kommer att överklagas till nästa instans, Mark- och miljödomstolen. Detta står klart den 15 februari. Ett överklagande skulle påverka tidplanen ytterligare.

Förutsatt att planen inte överprövas vidare bedöms tidplanen för det särskilda boendet i Stenhamra kunna vara uppfört allra tidigast vid halvårsskiftet 2016. Med hänvisning till denna snäva tidplan och till den komplexa processen finns det risk för avvikelser från denna tidsbedömning där t ex en överprövning av upphandlingen skulle komma att påverka tidplanen väsentligt.

Utifrån tillgängliga prognosverktyg görs bedömningen att det fram till 2017 kommer att finnas ett behov av 20-25 fler platser än vad som idag ianpräktas. 10 personer har idag beslut om plats och avvaktar platserbjudande.

För att säkra platsbehovet fram till dess att det särskilda boendet i Stenhamra kan vara klart finns möjlighet att uppföra tillfälliga paviljonger vid Färingsöhemmet. Alternativet är att köpa platser på enheter utanför kommunen.

Beslut i fråga om tillfälliga paviljonger behöver fattas ett år innan lokalerna är uppförda. Beslutar Socialnämnden att uppföra paviljongerna nu kan de finnas på plats i början av 2015. Förutsatt att det särskilda boendet är klart halvårsskiftet 2016 tillhandahålls paviljongerna då under en relativt kort tid, i ca 1,5 år. En påverkan på tidplanen för det särskilda boendet i Stenhamra påverkar självklart i motsvarande grad tiden för behovet av paviljongerna.

Den relativt korta tid de tillfälliga paviljongerna kan komma att användas bör sättas i perspektiv av höga investeringskostnader, hyreskostnader och

vårddygnskostnader per plats. Små volymer d v s få platser initialt kombinerat med krav på grundbemanning över hela dygnet kommer att påverka vård- dygnskostnaden. De allra flesta önskar att få bo kvar i den egna kommunen då behov finns av plats i särskilt boende. Med ”paviljongalternativet” skulle såväl boende som personal följa med till det nya boendet i Stenhamra när det är klart.

Det som skulle tala för externt boende är att personalbemanning, inarbetade rutiner etc redan finns på dessa enheter. Ekerö skulle endast bära vård- dygnskostnaden utan kostnader för investering och hyra av tillfälliga lokallösningar. Men mest centralt är att vi vet att de som flyttat till externa boenden inte önskar eller kan flytta ytterligare en gång. Många som får beslut om särskilt boende vill i hög utsträckning kunna bo kvar inom kommunen vilket medför en ökad risk för att beslut inte kan verkställas inom skälig tid eftersom fler enskilda tackar nej till externa placeringar än placeringar inom kommunen. Köp av externa platser medför med det risk för i motsvarande grad tomma platser i det nya särskilda boendet i Stenhamra när det står färdigt.

Nämndkontorets bedömning är att ramavtalet för köp av enstaka platser inte fullt ut kommer att kunna säkra platsbehovet under den aktuella perioden. Ytterligare blockförhyrning av platser bedöms vara nödvändigt för att kunna tillförsäkra platsbehovet. Beroende på när det särskilda boendet i Stenhamra är uppfört finns en risk för att externa platser inte finns att tillgå i efterfrågat utsträckning.

Förslag

Med hänvisning till ovanstående gör nämndkontoret bedömningen att det sammantaget bästa alternativet för att säkra platser tills dess att det särskilda boendet i Stenhamra är klart är att uppföra tillfälliga paviljonger på Färingsöhemmet.

Frågan om hur många platser de tillfälliga paviljongerna bör ha påverkas av flera faktorer. Förutom platsbehovet, som kan förändras över tid, påverkar tidplanen för det särskilda boendet. Fram till dess att paviljongerna är uppförda kommer platsbehovet behöva säkras med köp av enstaka platser externt. Dessa personer kommer därefter med största sannolikhet inte att vilja flytta ytterligare en gång utan önskar kvarbo. Samtidigt upphör underhand idag externa platser.

Nämndkontorets förslag är att 16-18 platser (två avdelningar á 8 eller 9 platser) bör vara utgångspunkten för den fortsatta planeringen av paviljongerna.

Utformning och platsantal bör dock närmare studeras i den fortsatta processen. Möjligheten till etappvis etablering bör också undersökas.

Efter beslut om inriktning behöver också i dialog med intern produktion en rad frågor klargöras bl a förutsättningar och villkor för uppdraget med avseende på bemanning, vårddygnskostnad mm.